

Nollund Kirke.

Søndag d. 17. marts 2019 kl. 11.00.

Egil Hvid-Olsen.

Prædiken til 2 søndag i fasten, Matt. 15,21-28, 1. tekstrække.

Salmer.

DDS 392 "Himlene, Herre, fortælle din ære".

DDS 410 "Som tørstige hjort monne skrige".

DDS 391 "Dit ord, o Gud, som duggen kvæger".

- - -

DDS 158 "Kvindelil! din tro er stor".

Altergang: "100 salmer" 849 "Igen berørt".

DDS 376 "Lyksaligt det folk, som har øre for klang".

Tekstlæsninger.

Salmisten skriver: Som hjorten skriger ved det udtørrede vandløb, sådan skriger min sjæl efter dig, Gud. Min sjæl tørster efter Gud, den levende Gud. Hvornår kan jeg komme og se Guds ansigt? Tårer er blevet mit brød dag og nat, når de dagen lang

spørger mig: Hvor er din Gud? Jeg husker det og udøser min fortvivlelse: Jeg gik i festskaren, jeg vandrede til Guds hus under jubelråb og takkesange i valfartsskaren. Hvorfor er du fortvivlet, min sjæl? Hvorfor skælver du i mig? Vent på Gud! For jeg skal takke ham på ny, min frelser og min Gud. (*Salmernes Bog 42,2-6*).

Epistlen skriver apostlen Paulus i sit første brev til thessalonikerne: I øvrigt, brødre, beder vi jer om og formaner jer i Herren Jesus til at gøre endnu mere fremgang i at leve sådan, som I lærte af os, Gud til behag, hvad I da også gør. I ved jo, hvilke påbud vi gav jer ved Herren Jesus. For dette er Guds vilje, at I skal helliges, så I afholder jer fra utugt, sørger for hver især at have jeres hustru i hellighed og ære og ikke i sanseligt begær som hedningerne, der ikke kender Gud, og så I ikke foruretter eller udbytter jeres broder i forretning. For Herren straffer al den slags, som vi også tidligere har sagt til jer og har forsikret jer om, og Gud kaldte os ikke til urenhed, men til hellighed. (*Første Thessalonikerbrev 4,1-7*).

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Jesus gik bort derfra og drog til områderne ved Tyrus og Sidon. Og se, en kana'anæisk kvinde kom fra den samme egn og råbte: »Forbarm dig over mig, Herre, Davids søn! Min datter plages slemt af en dæmon.« Men han svarede hende ikke et ord. Og hans disciple kom hen og bad ham: »Send hende væk! Hun råber efter os.« Han svarede: »Jeg er ikke sendt til andre end til de fortabte får af Israels hus.« Men hun kom og kastede sig ned for ham og bad: »Herre, hjælp mig!« Han sagde: »Det er ikke rigtigt at tage børnenes brød og give det til de små hunde.« Men hun svarede: »Jo, Herre, for de små hunde æder da af de smuler, som falder fra deres herres bord.« Da sagde Jesus til hende: »Kvinde, din tro er stor. Det skal ske dig, som du vil.« Og i samme øjeblik blev hendes datter rask. (*Matthæusevangeliet 15,21-28*).

Prædiken.

Man siger, at tale er sølv, mens tavshed er guld. Det kan bestemt også være sandt. For eksempel kan det være svært at koncentrere sig om en opgave, hvis der står en person ved siden af og knævrer løs om alt og ingenting. Ligeledes kan det være svært at fastholde interessen for en samtale, hvis det, der tales om, blot er almindeligheder og gentagelser. Andre gange kan man have lyttet så længe og intenst til en vidende person, at man har brug for at hvile ørerne. Da kan tavshed bestemt være guld.

Alligevel kan tavshed være mindst lige så opslidende som tale. Det er en af grundene til, at der findes isolationsfængsling. Som udgangspunkt skal denne form for fængsling sikre, at en kriminel ikke er i stand til at påvirke andre, mens hans sag bliver behandlet. Men i de seneste år er brugen af isolation steget markant i de danske fængsler, hvilket skyldes, at fængselsvæsnet vil statuere eksempler og derfor straffer selv små forglemmelser og dumheder med isolation. Imidlertid svarer forseelse og straf ikke altid til hinanden. Isolation kan i hvert fald være særdeles ubehagelig for mange, og det skyldes primært tavsheden. Som isolationsfange har man ingen at tale med. Det er så opslidende, at der er regler for, hvor længe folk må være isolerede. Overskrides perioden, risikerer man at tage skade mentalt.

Mennesket er et socialt væsen. Derfor har vi brug for at tale med andre ind imellem. Af den grund kan tavsheden også benyttes som et våben, den enkelte kan bruge mod andre. Jeg har hørt personer fortælle om, hvordan de er blevet ramt af tavshed. En enkelt gang har jeg også selv oplevet det. Da jeg var barn, blev min far engang så fornærmet og vred, at han nægtede at tale med min mor, min bror og mig. Ud over at det var upraktisk, var det også enormt ubehageligt. Jeg husker det, som om det stod på i en uges tid, men reelt har det nok kun varet en dag. Der lå mere end bare stilhed bag tavsheden. Når et andet menneske vælger ikke at besvare ens henvendelse, er der ikke blot tale om en afvisning. Der kiler sig også en illusion ind mellem en selv og den

afvisende; en illusion om, at man ikke eksisterer, for selvom man prøver at komme i snak med den tavse, er der ingen reaktion. Det er naturligvis bare en leg, men den hører ikke til blandt de morsomme, for helt uden ord får den tavse fortalt, at han ville foretrække, at man ikke var der. Dette ønske kan være reelt nok for en tid, men hvis det virkelig gik i opfyldelse, ville den tavse hurtigt fortryde sin hårdhjertethed, for da ville det pludselig være ham selv, der var blevet isoleret.

En sådan kompromisløs isolation opstår, når døden indtræffer. Den døde har udtalt sit sidste ord og er stille for bestandig. Var vedkommende en snakkesalig type, vil hans eller hendes nærmeste savne den afdødes stemme, selvom de måske ofte har ønsket sig lidt ro. Men døden kan man ikke forhandle med. Den er tavshedens kompromisløse repræsentant, og den rungende stilhed er dens ordløse sprog.

Det er værd at huske på, hvor ondt tavshed kan gøre, når man hører historien om den kana'anæiske kvinde. Hun er fuldstændig ude af den, da hun opsøger Jesus. Hendes datter er alvorligt syg, og præget af sin samtids forståelse af sygdom mener hun, at datteren er besat af en dæmon. Derfor råber hun til Jesus, at han skal forbarme sig og hjælpe datteren. Det er svært at forestille sig et mere fortvivlet nødråb. Man skal være lavet af sten for ikke at blive berørt. Men Jesus svarer hende ... med tavshed. Det er ikke engang sikkert, at han ser på hende. Måske retter han blikket mod horisonten og lader det blive dér for at vise, at kvinden og hendes problemer er ham uendelig ligegyldige. Og hvis han ser på hende, må det være med et ufokuseret blik, der viser, at hun ingen betydning har; at han lige så godt kunne have set på et æsel eller en dør. Det er først, da hans disciple kommer over til ham og klager over kvindens hyleri, at han tydeligt tager stilling til hendes tilstedeværelse, og da gør han det på en meget afvisende facon.

”Jeg er ikke sendt til andre end til de fortabte får af Israels hus”, siger Jesus, og slår dermed fast, at den kana'anæiske kvinde har sin etnicitet imod sig. Fordi hun ikke er jøde som Jesus, vil han ikke have noget med hende at gøre. Han henholder sig til den

gammeltestamentlige gudsforståelse, hvor jøderne er Guds særlige ejendomsfolk, således at Gud har bundet sig til jøderne som deres gud. De har altså en særstatus, og det er den, Jesus gør opmærksom på. Det er hverken særlig sympatisk eller hvad vi forbinder med kristeligt. Jesus fremstår snarere som en smalsporet racist, hvilket bliver endnu tydeligere, da kvinden kaster sig til jorden for at vise sin ydmyghed, og endnu engang tigger ham om hjælp. Da bliver han for alvor grov: ”Det er ikke rigtigt at tage børnenes brød og give det til de små hunde”, siger han. Med børnene henviser han til jøderne, mens de små hunde er alle andre. At kalde andre for hunde dengang var en voldsom fornærmelse, fordi størstedelen af den tids hunde var hjemløse køtere, der kunne finde på at bide, hvis man kom dem for nær. Dog var der også tamhunde, og det må være dem, Jesus tænker på, når han nævner ”de små hunde”. Men nogen pæn sammenligning er der altså stadig ikke tale om.

Imidlertid opgiver kvinden ikke. Der er for meget på spil til at blive fornærmet. Derfor tager hun Jesu sammenligning op, idet hun erkender, at hun ikke er lige så meget værd som jøderne. Hun ved, at hun ikke tilhører Guds ejendomsfolk, men hun er dog stadig en af hans skabninger. Hun accepterer den ringe værdi, han tillægger hende, og siger, at selv hunde som hun spiser de madrester, børnene taber. Kvinden forlanger altså ikke særbehandling, men ønsker blot at Jesus helbreder hendes datter, når han nu har så let ved det.

Det er, som om Jesus først for alvor lytter til hende nu. Det går op for ham, at troen ikke er etnisk bestemt, men at en ikke-jødisk kvinde som hende også kan have tillid til ham. Dette ændrer alt! Jesus forkaster opdelingen mellem jøder og alle andre. Det er troen, der knytter mennesker til ham; ikke etnicitet.

I det samme er kvindens datter helbredt.

At det er troen og ikke alt muligt andet, der knytter os til Gud, var en af reformatoren Martin Luthers vigtigste indsigter. Det er hverken etnicitet eller bestemte gerninger, der skaber forbindelse mellem Gud og os. Det er den tillidsfulde tro på, at han elsker

os og vil os det bedste. Denne tro var den kana'anæiske kvinde i besiddelse af. Men hvordan var det gået for sig? Vel sagtens ved, at hun havde hørt om Jesus.

Allerede Paulus siger, at ”troen kommer af det, der høres, og det, der høres, kommer i kraft af Kristi ord.” Luther tog konsekvensen af dette og satte ordet i centrum. På hans foranledning lavede man prædikestole, så kirkegængerne kunne se og høre præsten, når han talte. Samtidig gik man bort fra den udbredte brug af latin under gudstjenesten, for det var ikke alene vigtigt, at man hørte, hvad der blev sagt, men også at man forstod det. En kærlighedserklæring falder livløs til jorden, hvis den bliver udtalt på et sprog, som den, den er rettet mod, ikke forstår. Netop fordi det kristne evangelium er Guds kærlighedserklæring til os, kan det ikke nytte, at den udtales på andre sprog end modersmålet. Dette havde Luther så stor forståelse for, at han i samarbejde med en række andre lærde teologer og sprogeksperter oversatte Bibelen fra originalsprogene til tysk. Evangeliet skulle bogstavelig talt ned på jorden og ud blandt mennesker, for det var her, det hørte til.

Dette havde den kana'anæiske kvinde forstået mange århundreder tidligere. Hun insisterede på at få del i Guds kærlighedserklæring, fordi hun var overbevist om, at den også var rettet mod hende. Hendes tro var formet af det, hun havde hørt, og derfor var hun overbevist om, at Jesus uberettiget begrænsede den mængde mennesker, han rettede evangeliet og dets følger til. Til alt held endte han med at lytte til kvinden, så han erkendte, at evangeliet ikke er begrænset af etnicitet og skel.

Som nævnt siger man, at tale er sølv, men tavshed er guld. Det er bestemt korrekt i nogle sammenhænge. Men når det gælder det kristne evangelium, kan det ikke forkyndes ofte nok, fordi troen kommer af det, der høres. I denne sammenhæng vendes ordsproget altså på hovedet, så tavshed er sølv, og tale er guld.

Amen.